Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo tygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych

wychodzi co **Poniedziałek** w objętości pół arkusza.

Nr. 22. **Poniedziałek**, dnia 21. Lipca 1879. **VI. rocznik.**

Kredyt stowarzyszeń w Austro-węgierskim Banku.

Nadeszła już odpowiedź do Wydziału krajowego z Dyrekcyi austro-węgierskiego Banku we Wiedniu na memoryał, który z polecenia ankiety dr. Zgórski opracował, a Wydział krajowy d. 25. lutego b. r. przedłożył.

Odpowiedź ta brzmi w dosłownem tłumaczeniu:

„W wielce szanownéj odezwie z dnia 25. lutego b. r. l. 6054, do któréj dołączone było wydane przez Wys. Wydział krajowy statystyczne dzieło: „Wiadomości statystyczne o stosunkach Galicyi“ (rocznik III. zeszyt 3. i rocznik V. zeszyt 1.) jako materyał do ocenienia faktycznych stosunków galicyjskich towarzystw zaliczkowych, — objaśnił Wys. Wydział krajowy położenie i potrzebę kredytu tych towarzystw, a zarazem sformułował życzenia, które w téj sprawie wydały mu się godnemi uwzględnienia.

Bank austryacko-węgierski dziękując najuprzejmiéj za udzielony materyał, ma zaszczyt oświadczyć w odpowiedzi na wyrażone życzenia Wys. Wydziału krajowego, co następuje:

Od 1. lipca b. r. nastąpiło w skutek nowych organicznych postanowień, zatwierdzonych w ostatnich czasach przez radę generalną austryacko-węgierskiego banku znaczne terytoryalne rozszérzenie wszystkich, a więc i galicyjskich zakładów bankowych. Od tego czasu przydzielono, jak wskazuje załączony wykaz, każdemu zakładowi bankowemu także po za miejscem jego siedziby znaczniejsze terytoryum jako „okreg bankowy“, każdéj więc firmie mającéj siedzibę w obrębie tego okręgu bankowego a zatém i każdemu towarzystwu zaliczkowemu wolno w zasadzie korzystać bezpośrednio z kredytu bankowego w właściwym zakładzie bankowym przez podawanie weksli i zaciąganie pożyczek na papiéry wartościowe.

W wypadkach zaś, gdy chodzi o to, aby znaczniejszéj miejscowości handlowéj lub głównéj miejscowości okolicy przemysłowéj ułatwione zostały stosunki z zakładem bankowym właściwego okręgu, zezwoli bank według powziętych w téj mierze przez radę generalną postanowień wyjątkowo takim miejscowościom korzystać z kredytu bankowego w drodze korespondencyjnéj pod osobnymi w tym celu ułożonymi warunkami.

Obok tego ułatwienia w używaniu kredytu bankowego, co w znacznym stopniu czyni zadość, praktycznym potrzebom świata handlowego, weszły także w życie inne ważne zarządzenia, mianowicie zastósowanie do wszystkich wekslów zasady, że zdolne do eskontu są weksle z podpisami dwóch firm oraz postawienie wekslów domicyliowanych na równi z wekslami miejscowymi (Platzwechsel).

Dla wszystkich jednak zakładów bankowych zarówno obowiązujące są postanowienia, które wypływają z niewzruszonéj zasady, że obok bezpieczeństwa udzielonego kredytu przedewszystkiém zależy bankowi na popiéraniu żywotnych i zdrowych interesów.

Ponieważ galicyjskie towarzystwa zaliczkowe nawet wtedy, gdy nie mają siedziby tam, gdzie istnieje zakład bankowy, zasadniczo stoją na równi z innymi zakładami kredytowymi, przeto tak samo jak inni klienci banku mogą w każdym czasie korzystać z kredytu bankowego w stosunku do rozporządzalnych w danym razie funduszów i o tyle, o ile ofiarować mogą wymagany przez bank materyał wekslowy lub zastawniczy.

Z zasadniczego zrównania galicyjskich towarzystw zaliczkowych z innymi zakładami kredytowymi nie można jednak wysnuwać wniosku, że wszystkie towarzystwa są także w równym stopniu zdolne do uzyskania kredytu. Pewne objawy spostrzeżone w krajach z rozwiniętemi wysoko instytucyami towarzystw zaliczkowych oraz pewne objawy w Galicyi spostrzeżone wskazują, że firma towarzystw sama przez się nie daje jeszcze żadnéj rękojmi dobrego i umiejętnego kierownictwa. Należy owszem badać stosunki każdego towarzystwa z osobna i na téj podstawie oznaczyć indywidualnie jego kredyt.

Bank austryacko-węgierski podzielając żywe zainteresowanie się Wysokiego Wydziału krajowego dla rozwoju galicyjskich towarzystw zaliczkowych, uważa to za zadanie szukających kredytu towarzystw galicyjskich, ażeby z prośbami swojemi o kredyt udawały się bezpośrednio do tych filii bankowych, do których okręgu na-

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc czerwiec 1879.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Udziały (z końcem miesiąca) zł.	ct	Fundusz rezerwowy (z końcem miesiąca) zł.	ct	Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca zł.	ct	Włożono w ciągu miesiąca zł.	ct	Wyjęto w ciągu miesiąca zł.	ct	Stan z końcem miesiąca zł.	ct	Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca zł.	ct	Zaciągnięte w ciągu miesiąca zł.	ct	Spłacone w ciągu miesiąca zł.	ct	Stan z końcem miesiąca zł.	ct
Białéj	11.120	95	1.312	—	23.037	58	2.512	53	3.171	25	22.578	86	7.100	—	1.950	—	1.050	—	8.000	—
„ Wzaj. Pom.	934	15	81	59	1.474	—	2.981	25	1.443	—	3.012	25	—	—	3.600	—	600	—	3.000	—
Birczy	3.994	7	540	69	4.067	78	340	—	490	51	3.917	27	11.020	—	3.300	—	860	—	13.460	—
Bóbrce	2.505	99	713	14	4.487	27	82	65	338	35	4.231	67	9.710	—	1.390	—	1.850	—	9.250	—
Brzesku	48.214	58	2.369	—	72.587	75	3.526	87	1.411	8	74.703	54	—	—	—	—	—	—	—	—
Busku	4.932	98	1.544	37	8.419	11	1.282	—	930	84	8.770	27	3.995	84	—	—	—	—	3.995	84
Cieszynie	13.224	21	633	50	6.791	88	810	—	—	—	7.601	88	—	—	—	—	—	—	—	—
Dąbrowie	30.247	80	8.416	97	—	—	—	—	—	—	—	—	113258	62	9.846	—	7.082	92	116021	70
Delatynie	10.937	21	832	85	4.805	57	155	65	75	65	4.885	57	11.000	—	—	—	—	—	11.000	—
Dobromilu	699	80	108	—	2.911	22	5	—	3	—	2.916	22	2.000	—	—	—	—	—	2.000	—
Glinianach	16.218	27	1.850	56	27.661	94	6 014	88	1.031	43	32.645	39	6.365	—	500	—	465	—	6.400	—
Gorlicach	60.627	87	6.188	12	56.405	72	8.875	13	3.487	43	61.793	42	55.466	81	12.490	—	13.712	89	54.243	92
Jarosławiu	20.014	7	2.791	16	25.770	92	624	37	—	—	26.395	29	16.806	31	—	—	—	—	16.806	31
Kałuszu	3.063	47	215	–	880	12	140	—	—	—	1.020	12	4.700	—	2.000	—	200	—	6.500	—
Kołomyi	5.474	58	489	99	14.359	91	4.572	18	2.153	74	16.778	35	7.440	—	—	—	300	—	7.140	—
Komarnie	4.364	90	600	31	10.423	2	1.906	—	400	—	11.929	2	2.500	—	500	—	—	—	3.000	—
Krakowcu	245	—	45	—	1	70	1	—	—	—	2	70	—	—	500	—	—	—	500	—
Limanowéj	8.435	15	321	69	8.147	58	857	72	1.560	60	7.444	70	9.230	—	2.000	—	560	—	10.670	—
Lwowie	117555	79	11.635	37	241665	1	50.803	5	40.932	70	251535	36	46.754	15	—	—	10.400	—	36.354	15
Lwów pocztowe	9.070	27	288	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.740	—	500	—	100	—	4.140	—
Łańcucie	14.043	15	8 619	87	65.417	46	754	3	946	19	65.225	30	16.137	20	—	—	—	—	16.137	20
Makowie	1.006	5	211	50	6.351	24	1.572	90	—	—	7.924	14	—	—	—	—	—	—	—	—
Mariampolu	2.019	—	189	47	541	36	45	7	36	30	550	13	4.160	—	—	—	200	—	3.960	—
Mielcu	8.860	38	1.119	84	31.377	61	1.440	58	511	—	32.307	19	3.000	—	—	—	—	—	3.000	—
Milówce	707	50	268	—	1.677	83	344	32	—	—	2.022	15	1.000	—	—	—	—	—	1.000	—
Mościskach	11.063	28	3.787	76	14.474	45	848	69	2.409	54	12.913	60	10.900	—	1.400	—	500	—	11.800	—
Nowym Sączu	14.550	50	627	78	32.662	59	6.667	34	1.787	49	37.542	43	17.300	—	7.600	—	5.100	—	19.800	—
Oświęcimie	2.709	98	194	—	5.444	75	155	18	—	—	5 599	93	3.000	—	—	—	—	—	3.000	—
Pilźnie	496	50	148	—	584	19	—	—	33	59	550	60	—	—	—	—	—	—	—	—
Przemyślu (roln.)	27.989	69	2.867	99	100973	98	4.230	—	11.911	49	93.292	49	16.100	—	8.500	—	1.100	—	23.500	—
Radziechowie	8.449	55	2.107	—	19.308	67	2.302	38	542	36	21.068	69	12.000	—	—	—	1.000	—	11.000	—
Rohatynie	7.601	40	1.590	—	21.176	81	889	92	2.700	51	19.366	22	4.300	—	2.000	—	—	—	6.300	—
Rozdole	4.977	96	662	66	1.752	59	129	77	323	92	1.428	67	6.684	91	2.700	—	1.050	—	8.359	91
Rudkach	4.844	64	671	88	4.403	1	79	93	125	7	4.277	94	7.700	—	1.600	—	650	—	8.650	—
Sieniawie	827	90	165	—	812	—	206	—	—	—	1.018	—	7.800	—	—	—	—	—	7.800	—
Skałacie	1.404	36	222	—	4	—	30	—	—	—	34	—	2.700	—	—	—	—	—	2.700	—
Śniatynie	3.547	54	418	28	3.481	78	4	—	—	—	3.485	78	3.000	—	—	—	—	—	3.000	—
Sokalu	10.806	53	726	81	11.073	45	770	60	1.126	38	10.717	66	23.854	31	—	—	—	—	23.854	31
Stanisławowie	91.377	20	6.200	18	157539	52	10.336	59	10.199	22	157676	89	9.394	65	1.391	99	653	7	10.133	57
„ (odd. zast.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26.120	9	2.000	—	—	—	28.120	9
Stryju	2.234	39	154	10	1.325	52	26	—	160	69	1.199	83	7.300	—	3.000	—	300	—	10.000	—
Szczércu	1.995	72	474	84	1.185	59	367	97	150	—	1.403	56	1.925	—	—	—	—	—	1.925	—
Tarnowie	15.752	98	5.047	24	38.988	62	2.381	—	1.392	37	39.977	25	9.410	—	1.300	—	1.500	—	9.210	—
Tłumaczu	9.051	35	1.684	69	23.106	90	241	73	417	35	22.931	28	2.865	25	63	75	—	—	2,929	—
Tyśmienicy	16.969	96	2.546	27	10.513	62	101	18	422	98	10.191	82	20.730	14	25	—	750	—	20.005	14
Wykotach	2.840	60	280	85	5.609	6	516	49	190	—	5.935	55	7.950	—	—	—	300	—	7.650	—
Zakliczyn	735	33	83	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2.600	—	—	—	—	—	2.600	—
Zbarażu	12.016	16	2.087	48	2.970	53	503	—	675	—	2.798	53	14.512	50	3.000	—	2.040	—	15.472	50
Złoczowie	5.653	40	663	99	8.013	62	1.484	—	1.537	40	7.905	22	3.200	—	—	—	—	—	3.200	—

Stan bierny (dokończenie) i Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Odsetki (z końcem miesiąca) zł.	ct	Reszta pozycyi stanu biernego (z końcem miesiąca) zł.	ct	Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca zł.	ct	Spłacono w ciągu miesiąca zł.	ct	Udzielono w ciągu miesiąca zł.	ct	Stan z końcem miesiąca zł.	ct	Koszta założ. ruchomości i adm. (z końcem miesiąca) zł.	ct	Reszta pozycyi stanu czynnego (z końcem miesiąca) zł.	ct	Gotówka (z końcem miesiąca) zł.	ct
Białéj	556	43	1.403	24	40.869	68	1.360	—	1.620	—	41.129	68	1.986	22	1.104	87	550	71
„ Wzaj. Pom.	143	44	—	—	1.539	—	655	—	5.300	76	6·184	76	673	30	193	84	119	53
Birczy	1.837	9	152	7	19.481	85	1.385	—	3.460	—	21.556	85	980	96	1.264	73	98	65
Bóbrce	628	35	306	5	16.933	77	889	62	907	97	16.952	12	252	68	—	—	430	40
Brzesku	7.664	86	5.679	96	114.933	66	14.262	—	8.817	—	120.878	66	976	9	550	31	16.226	88
Busku	1.152	27	—	—	18.777	75	523	6	1.000	82	19.255	51	1.042	22	—	—	94	54
Cieszynie	881	65	—	—	20.951	30	694	71	1.366	15	21.622	74	161	60	216	25	340	64
Dąbrowie	5.619	51	5.868	96	155.376	85	6.297	51	10.029	—	159.108	34	1.209	50	5.382	31	474	78
Delatynie	2.118	23	141	86	27.390	91	1.242	68	1.233	25	27.381	48	1.119	80	1.287	57	126	87
Dobromilu	820	20	1.580	93	6.898	—	—	—	210	—	7.108	—	202	35	698	81	115	99
Glinianach	4.735	47	54	32	56.156	42	2.903	45	6.754	86	60.007	83	1.032	61	9	16	854	41
Gorlicach	3.020	43	16.606	43	165485	60	12.111	7	13.844	83	167.219	36	2.518	8	18.129	71	8.572	18
Jarosławiu	4.291	10	857	74	46.648	13	3.914	46	3.295	—	46.028	67	1.697	5	18.005	97	5.423	98
Kałuszu	68	52	237	25	8.491	47	940	—	2.370	—	9.921	47	350	54	—	—	809	92
Kołomyi	1.737	98	143	75	26.413	29	4.531	23	7.188	—	29.070	6	54	90	1.899	18	740	51
Komarnie	3.251	16	222	84	20.474	94	2.126	37	4.610	—	22.958	57	322	97	103	61	—	—
Krakowcu	39	1	2	55	95	—	—	—	590	—	685	—	131	28	—	—	21	98
Limanowéj	1.098	84	96	86	24.904	65	695	75	2.978	32	27.187	22	508	63	70	87	300	52
Lwowie	9.864	89	100	—	404.761	1	78.670	81	75.760	81	401.851	1	7.723	60	14.793	75	2.677	20
Lwów pocztowe	1.254	34	5	90	13.447	36	1.284	99	2.214	74	14.377	11	338	44	—	—	42	96
Łańcucie	7.871	38	2.227	—	105.587	33	2.576	30	1.860	—	104.871	3	1.170	51	6·174	70	2.810	66
Makowie	674	48	—	—	6.934	32	114	18	1.965	—	8.785	14	347	21	112	40	544	42
Mariampolu	294	72	308	54	6.874	—	684	—	585	—	6.775	—	281	80	202	53	62	53
Mielcu	1.309	35	1.951	91	43.993	—	1.178	49	1.860	—	44.674	51	520	18	1.788	78	1.565	20
Milówce	242	30	19	79	2.661	51	16	—	1.258	—	3.093	51	213	33	97	50	45	40
Mościskach	620	35	558	97	39.938	4	2.722	53	1.793	—	39.008	51	629	—	326	55	102	43
Nowym Sączu	2.362	46	672	72	66.123	—	17.302	—	25.479	—	74.300	—	527	4	712	30	16	55
Oświęcimie	1.022	59	21	76	12.049	—	705	—	701	—	12.045	—	278	77	124	82	99	67
Pilźnie	183	73	3	72	1.130	—	420	—	360	—	1.070	—	265	41	—	—	47	14
Przemyślu (roln.)	8.426	18	3.553	3	151.434	50	36.338	1	39.025	—	154.121	49	622	21	4.422	20	463	45
Radziechowie	1.213	38	618	4	41.736	55	2.747	35	3 380	--	42.368	31	661	23	15	68	1.411	44
Rohatynie	1.843	37	1.288	46	35.518	79	6.365	76	5.375	—	34.528	3	1.292	8	1.359	69	809	65
Rozdole	960	10	985	88	14.132	94	823	56	1.453	44	15.586	38	643	55	840	72	279	53
Rudkach	1.416	85	—	—	18.369	49	707	22	1.604	—	19.266	27	441	55	59	29	94	20
Sieniawie	322	31	52	64	8.932	91	590	77	890	—	9.232	14	694	9	15	69	558	46
Skałacie	84	32	18	23	4.621	89	91	49	34	—	4.564	40	224	11	97	16	55	59
Śniatynie	1.346	27	—	—	10.301	7	416	55	500	—	10.384	52	900	84	—	—	33	10
Sokalu	—	—	4.780	83	46.375	4	1.027	4	720	—	46.068	70	32	49	4.518	94	216	1
Stanisławowie	11.055	22	16.060	3	258.029	48	55.380	88	52.358	96	255.007	56	4.482	3	22.157	72	10.855	78
„ (odd. zast.)	1.735	73	334	67	27.088	65	3.919	—	5.844	—	29.013	65	—	—	—	—	1.176	84
Stryju	923	61	21	25	10.435	69	479	72	2.520	—	12.475	97	537	86	507	99	1.002	36
Szczércu	88	40	86	73	5.699	72	164	—	190	—	5.725	72	91	12	78	43	78	98
Tarnowie	61	54	—	—	64.217	99	2.568	70	3.820	30	65.469	59	2.240	33	2.326	46	12	63
Tłumaczu	2.149	87	1.232	—	36.764	40	1.534	30	1.610	—	36.840	10	1.427	13	756	34	954	62
Tyśmienicy	1.768	61	547	60	49.904	77	1.842	50	647	—	48.709	27	1.640	41	1.226	46	453	26
Wykotach	3	33	—	—	16.289	2	507	72	380	—	16.161	30	492	86	11	48	14	69
Zakliczyn	157	66	—	—	3.174	50	685	—	886	—	3.375	50	189	64	10	—	—	85
Zbarażu	2.701	69	1.636	46	29.863	5	1.155	—	1.365	—	30.072	46	1.043	76	5.168	11	428	49
Złoczowie	1.268	75	222	27	18.359	70	1.327	01	1.398	—	18.430	69	392	44	50	—	100	50

leżą. Do tych podań dołączyć należy: statuta, bilanse, sprawozdania z czynności, spisy członków i inne wykazy umożliwiające filiom bankowym dokładny pogląd na stosunki i zdolność do uzyskania kredytu każdego towarzystwa, a tém samém umożliwiające przedstawienie przełożonéj dyrekcyi wniosku co do wymiaru kredytu indywidualnego.

Według przedłożonego przez Dyrekcyą banku austryacko-węgierskiego wykazu filii prowincyonalnych powiaty Borszczów, Zaleszczyki i Śniatyn należą do okręgu filii czerniowieckiéj, a powiaty Biała, Żywiec i Wadowice do okręgu filii bankowéj w Bielsku. Galicyjskie filie obejmują następujące terytorya:

I. Filia we Lwowie: *a)* z okręgu lwowskiéj Izby handlowo-przemysłowéj następujące miejscowości: miasto Lwów i starostwa powiatowe: Brzozów, Cieszanów, Dobromil, Drohobycz, Gródek, Jarosław, Jaworów, Lwów, Lisko, Mościska, Przemyśl, Rawa, Rudki, Sambor, Sanok, Sokal, Staremiasto, Stryj, Turka, Żółkiew i Żydaczów;

b) z okręgu brodzkiéj izby handlowo-przemysłowéj starostwa powiatowe: Bóbrka, Brody, Czortków, Husiatyn, Kamionka Strumiłowa, Przemyślany, Skałat, Tarnopol, Trembowla, Zbaraż i Złoczów.

II. Filia w Krakowie: *a)* z okręgu krakowskiéj izby handlowo-przemysłowéj miasta Kraków i starostwa powiatowe: Bochnia, Brzesko, Chrzanów, Dąbrowa, Gorlice, Grybów, Jasło, Kolbuszowa, Kraków, Łańcut, Limanowa, Mielec, Myślenice, Nowy Targ, Nowy Sącz, Nisko, Pilzno, Ropczyce, Rzeszów, Tarnobrzeg, Tarnów i Wieliczka;

b) z okręgu lwowskiéj izby handlowo-przemysłowéj starostwo powiatowe Krosno.

III. Filia w Stanisławowie: *a)* z okręgu lwowskiéj izby handlowo-przemysłowéj starostwa powiatowe: Bohorodczany, Buczacz, Dolina, Horodenka, Kałusz, Kołomyja, Kossów, Nadwórna, Stanisławów i Tłumacz;

b) z okręgu brodzkiéj izby handlowo-przemysłowéj starostwa powiatowe: Brzeżany, Podhajce i Rohatyn."

Z odpowiedzi téj następujące wysnuć dadzą się wnioski:

1. Bank austro-węgierski widocznie lepiéj obecnie jest usposobiony i gotów jest otworzyć kredyt stowarzyszeniom, z czego oczywiście korzystać należy.

2. W obec rozszérzenia „okręgu bankowego" stał się na razie kredyt korespondencyjny dla stowarzyszeń zbędnym, gdyż ze wszystkich w wykazie wskazanych miejscowości można podawać weksle do Banku bez żyra, a nawet bez domicylu firmy w siedzibie filii bankowéj osiadłéj.

3. Należy, aby stowarzyszenia bezzwłocznie wniosły podania do Zarządów filialnych austro-węgierskiego Banku (Filiale der oesterreichisch-ungarischen Bank) z powołaniem się na odezwę centralnego zarządu (Geshäftsleitung) zakomunikowaną nam pismem Wydziału krajowego z dnia 15. lipca b. r. l. 27.295 i załączyły statut, bilans, spis członków i wykaz w niemieckim języku na wzór tego, które w ostatnich czasach do „Rocznika" rozesłaliśmy. W podaniu tém należy od razu oznaczyć wysokość kredytu o który się stara. Jako normę przyjąćby można 50—100% wpłaconych udziałów i funduszu rezerwowego.

4. Skoro Bank wymierzy odnośnemu towarzystwu kredyt indywidualny, wtedy dopiéro przystąpić można do podawania wekslów. Z norm, któremi się Bank kieruje przy eskoncie, wyjmujemy co ważniejsze:

a) Bank żąda na wekslach 3 podpisów (wyjątkowo dwa), z których jeden musi być podpisem firmy handlowéj. W tym względzie więc nie nasuwają się naszym stowarzyszeniom żadne trudności, gdyż nasze firmy są właśnie handlowemi;

b) Bank przyjmuje weksle tylko z 90dniowym terminem płatności;

c) Bank przyjmuje weksle, o których ma przeświadczenie, że wyszły z rzeczywistego interesu, a nie są dla Banku zrobione. W tym względzie młodsze stowarzyszenia będą miały trudności, ale sądzimy, że Bank liberalnie postępywać będzie [1]);

d) Bank nie przyjmuje wyższych weksli, jak na 2000 zł. jeżeli nie ma każda na wekslu podpisana strona specyalnie przyznanego wyższego kredytu;

e) weksle w Banku muszą być w terminie wykupywane i nie mogą być prolongowane; oczywiście że można na drugi dzień podać świéże, albo nie wyczerpując zupełnie kredytu, dzień poprzód podawać do eskontu inne, a z uzyskanéj gotówki pokrywać następnie zapadłe weksle.

Nie potrzebujemy nadmieniać, że interes z Bankiem musi być nadzwyczaj skrupulatnie i punktualnie prowadzony, dla tego radzilibyśmy, aby stowarzyszenia prowincyonalne weksle swoje domicilowały t. j. uprosiły odnośne stowarzyszenia w Czerniowcach, Bielsku, Lwowie, Krakowie i Stanisławowie, żeby do nich po incasso adresować mogły filie Banku. W takim razie należy na wekslu pod adresem akceptanta dopisać: „zahlbar bei Towarzystwo N. in N." Korzyści z domicilu są następujące: W razie potrzeby zasięgnie Bank informacyi lub wyjaśnień u domiciliata; domiciliat przy-

[1]) „Organiczne postanowienia" powiadają w dosłownem tłumaczeniu: Istniejące w niektórych częściach monarchii stosunki i zwyczaje uniemożebniają wykluczenie zupełne z portfelu bankowego weksli pożyczkowych (Geldbeschaffungswechsel), wszelako musi Bank przy takich wekslach tém surowiéj badać niewątpliwą pewność wekslu i żądać przynajmniéj jednego podpisu, który w razie potrzeby bezwzględnie zapewnia wykupienie wekslu gotówką.

pilnuje terminu wykupienia wekslu i zajmie się odsełką tegoż, w razie utartych stosunków z domiciliantem, może domiciliat w nadzwyczajnych wypadkach, w razie, gdy poczta się spóźni, lub zajdzie inna jaka przeszkoda, zastąpić nawet domicilianta przy wypłacie i t. p. Za czynności te należy się jednak domiciliatowi pewne wynagrodzenie. Sądzimy jednak, że stowarzyszenia domiciliowane zadowolnią się wynagrodzeniem $^{1}/_{8}$% prowizyi, co na rok cały podroży kredyt o $^{1}/_{2}$%. Zwracamy jednak uwagę, że stowarzyszenia, żądające domicilu, powinny uzyskać do tego przyzwolenia od tego stowarzyszenia, które wskażą jako domiciliata; że powinny uwiadomić domiciliata, które, z jakim terminem i jaką kwotą weksle Bank przyjął; i że w końcu przynajmniéj dzień przed zapadłością wekslu w Banku powinny przysłać domiciliatowi pokrycie zupełne.

Jako domiciatów wskazać możemy: dla Lwowa Towarzystwo zaliczkowe lwowskie, dla Krakowa Towarzystwo wzajemnego kredytu, dla Stanisławowa Bank zaliczkowy tamże.

P. S. Weksle wystawiane na prowincyi nie powinny być późniéj datowane, lecz nosić przynajmniéj datę listu, lub wcześniejszą, kto zaś nie chce tracić nic z 90dniowego terminu może wypisać na wekslu dzień płatności taki, jaki nastąpi w 90 dni po spodziéwaném zrealizowaniu wekslu w banku.

Galicyjski Zakład zastawniczy i kredytowy we Lwowie.

Potrzebę zakładów zastawniczych uznali delegaci naszych stowarzyszeń jeszcze na II. Walném Zgromadzeniu Związku. Na tém polu bowiem lichwa największe czyni spustoszenia, zwłaszcza pomiędzy najniższą, najbiédniejszą warstwą społeczną. Kilka też stowarzyszeń naszych, chcąc téj potrzebie zadość uczynić, stara się o otwarcie działu zastawniczego, a stanisławowski Bank zaliczkowy ze skutkiem ten dział już trzeci rok prowadzi.

Jednakowoż urządzenie i prowadzenie tego interesu jest bardzo trudne i kosztowne, stąd też i stopa procentowa w takim interesie jest zazwyczaj wyższą, jak w interesie wekslowym i zwyczajnym pożyczkowym.

We Lwowie od zwinięcia filii „Verkehrsbank" tylko walory i kosztowności można było w publicznych zakładach lombardować — natomiast towary i inne ruchomości, jak odzież, nie mogły być zastawiane do 15. czerwca 1877. w żadnym publicznym zakładzie. A te tylko ruchomości posiada zazwyczaj człowiek zupełnie ubogi, pozbawiony kredytu osobistego. W chwilach więc krytycznych udawał się do lichwiarza, który go niemiłosiernie obdziérał. Kredyt ten, który za granicą zwią mobiliarnym w odróżnieniu od inmobiliarnego i osobistego — nie posiadał więc we Lwowie publicznych źródeł zaspokojenia, aż do chwili, kiedy powstał gal. Zakład zastawniczy i kredytowy. Stąd téż powitaliśmy z radością powstanie tego zakładu w trzecim naszym „Roczniku".

Jednakowoż, nadmieniliśmy, że urządzenie i prowadzenie podobnego zakładu jest nader trudném. W mieście zaś tak ludném, jak Lwów, wymaga znacznego kapitału wkładowego. Założyciele zakładu, o którym mowa, ożywieni jak najlepszémi chęciami, nie posiadali jednak dość doświadczenia i rutyny — a przedewszystkiém funduszów, aby zakład od razu postawić na wysokości zadania. Dobre chęci jednak, wytrwała praca i rzetelność zwalczyły nie jedną trudność — w czém zasługa należy się przedewszystkiém dyrektorom pp. Kaźmierzowi Gamratowi i Józefowi Kruszewskiemu.

Statut piérwotny, zarejestrowany uchwałą krajowego sądu we Lwowie z dnia 2. marca 1877. l. 11.734 zawiérał wiele niedokładności, a główna jego wada, jak to w naszych rocznikach podnosiliśmy, leżała w braku ustanowienia Rady zawiadowczéj, przez co kontrola była niedostateczną, a Dyrekcya nie wsparta współudziałem Rady, stała osamotniona w obec trudności i przeciwieństw. Kapitał obcy nie dość obficie napływał, a nawet liczba członków i kwota wpłaconych udziałów nie wzmagała się, jakby się tego spodziéwać należało, gdyż nie mógł sobie zakład wyrobić zaufania. Dodawszy do tego tu i owdzie usterki i niedokładności już to z nieznajomości ustaw, już to z braku rutyny — a zrozumiémy, że rozwój stowarzyszenia mógł być w innych warunkach szybszym i widoczniejszym.

Pomimo to jednak rezultaty po 18 i pół miesiącach istnienia, jakie zamknięcie rachunków z 31. grudnia 1878. wykazuje, już są wcale pocieszające.

Z końcem grudnia 1878. r. liczyło Towarzystwo 64 członków z deklarowaną kwotą udziałów 58.800 zł., na co wpłacono 35.056 zł. 62 ct.; na 82 książeczek oszczędności winno było Towarzystwo 43.338 03, na 13 weksli 31.600 zł. Pożyczek na zastawy udzielono razem w 18$^{1}/_{2}$ miesięcznym okresie 39.091 z kwotą 332.182 zł. 24 ct. na zastaw oszacowany na kwotę 468.301·56, do bilansu pozostało zastawów 7187 oszacowanych na 116.712·42, na co zaliczono 82.277·67. Towar zastawiony ubezpieczony jest w Towarzystwie krakowskiém na 140.000 zł. Przeciętna wysokość jednéj pożyczki według ogólnéj sumy udzielonych pożyczek wynosiła 8 zł. 49 ct., według stanu z 31. grudnia 1878.: 11 zł. 44 ct. Z pożyczek pozostałych 31. grudnia 1878. było: na zastaw papierów 4·44%, na zastaw kosztowności 47·13%, na zastaw towarów 48·43%. Zakład pomieszczony w gmachu teatralnym ma lokal przystępny — magazyny obszerne, suche i bezpieczne, a porządek w utrzymaniu magazynu, książek i kancelaryi jest wzorowy. Jeżli pomimo to zdarzyło się w tym czasie kilka nieznacznych z zastawami nieporozumień — świadczy to, jak trudném jest prowadzenie tak drobiazgowego interesu.

Ruch kasowy wynosił w powyższym okresie 1,368.293 zł. 98 ct. Bilans zaś z 31. grudnia 1878. przedstawia następujące cyfry: Stan czynny. Kasa 3.086·81; koszta urządzenia i założenia 9.229·17; pożyczki na zastawy, weksle i skrypta 94.006·37: zaliczki 100·—; kaucya złożona z tytułu kontr. najmu 526·30; różni dłużnicy z rach. bieżącego 12.141·90; zaległe odsetki i koszta poboczne 1.998·66, asekuracya ogniowa z góry opłacona 300·62; czynsz za lokal z góry opłacony 544·75. Razem 121.934·58. Stan bierny. Udziały wpłacone 35.056·62; weksle do zapłacenia (oblig. i własne) 28.100·—; weksle reeskontowane 3.500·—; wkładki na książeczki 43.338·03; kaucye urzędników 7.087·04; depozyta za fanty wydane 11·—; nadwyżki z licytacyi 543·57; różni wierzyciele z rach. bież. 1.969·07; odsetki i koszta z góry pobrane 720·66; zysk czysty 1.608·59. Razem 121.934·58.

Z czystego zysku 1.608 zł. 59 ct. uchwaliło walne Zgromadzenie dnia 18. maja b. r. przeznaczyć 922 92 zł. na częściowe umorzenie kosztów założenia i urządzenia, a resztę 687·59 zł. na utworzenie funduszu rezerwowego.

(Dok. nast.)

Ruch stowarzyszeń.

Wydział Związku. Dnia 17. b. m. odbyło się posiedzenie Wydziału Związku. Obecni: dr. Karol Mały, Józef Pajączkowski, dr. Skałkowski i Ant. Żabicki — ze strony Redakcyi dr. A. Zgórski. — Wydział Związku powiadomiony pismem Wydziału krajowego z dnia 15. b. m. l. 27.295. o odpowiedzi austro-węgierskiego Banku na memoryał w sprawie kredytu stowarzyszeń w tym banku, przeprowadził szczegółową w tym przedmiocie dyskusyą, przyczém p. Patron, jako cenzor austro-węgierskiego, Banku, udzielił Wydziałowi Związku niektórych wyjaśnień. Uchwalono *a)* uprosić dra Skałkowskiego i dra Zgórskiego aby łącznie z p. Patronem układali od czasu do czasu listy kredytowe dla stowarzyszeń do lwowskiego powiatu bankowego należących. Z list tych przy cenzurze wekslów korzystać będzie p. Patron, jako cenzor Banku. *b)* Organiczne postanowienia Banku żądają, aby firmy w okręgu bankowym ale nie w rejonie inkasowym mieszkające, przecież wszelkie interesy bezpośrednio w biurze bankowém załatwiali a nie w drodze korespondencyi t. j. w biurze bankowém wnosili weksle do eskontu, w biurze podnosili gotówkę i w biurze bankowym weksle płacili, nie zaś za pośrednictwem poczty. Uchwalono tedy uprosić p. Patrona, aby się wywiedział w jaki sposób stosunek ten z Bankiem ułożyć mogą stowarzyszenia [1]). *c)* Uchwalono wydać szczegółową poufną instrukcyą, w jaki sposób stowarzyszenia z kredytu bankowego korzystać mogą. — Przyjęto do wiadomości z wdzięcznością odezwę Wydziału krajowego, zawiadamiającą o udzieleniu czasopismu „Związek" subwencyi 300 zł. — Bank zaliczkowy w Stanisławowie zamyśla udzielać włościanom pożyczek, nie żądając od nich, aby do stowarzyszenia przystąpili, ku czemu chce wydzielić z zasobów Banku osobny fundusz. W tym celu ułożył Bank szczegółowy „projekt regulaminu oddziału włościańskiego kasy pożyczkowéj na pow. stanisławowski utworzyć się mającego przy Banku zaliczkowym w Stanisławowie, st. z. z n. p." O projekcie tym będzie jeszcze w „Związku" mowa. Bank stanisławowski przedłożył ten projekt do zaopiniowania Wydziałowi krajowemu, następnie Patronatowi. Po przeprowadzeniu wyczerpującéj dyskusyi uchwalono: *a)* wyrazić żal, że Bank stanisławowski udał się o opinią do Wydziału krajowego nie zasięgnąwszy piérwéj opinii ze strony Wydziału Związku; *b)* wykazać, że zasady tego projektu niezgodne są z zasadami przez stowarzyszenia nasze przyjętemi; *c)* skutkiem tego odradzić Bankowi założenie osobnego oddziału włościańskiéj kasy pożyczkowéj na podstawie przedłożonego projektu regulaminu. — Na zapytanie Banku zaliczkowego w Stanisławowie, jak rozumiéć należy dotyczące §§. ustawy z dnia 9. kwietnia 1873. w sprawie odpowiedzialności członków stowarzyszenia z poręką nieograniczoną za wszelkie czynności i zobowiązania stowarzyszonia aż do 2 lat po rozwikłaniu interesów za ich należenia do stowarzyszenia zawartych — wyjaśnił Wydział Związku w tym specyalnym wypadku, w którym chodziło o członków b. Towarzystwa kredytowego miejskiego, że w obec 15letniego okresu płatności listów dłużnych tegoż Towarzystwa nie ulega wątpliwości, iż członkowie jego odpowiadają aż do chwili wylosowania, względnie wykupienia tych listów, które wystawiono za czasu ich należenia do stowarzyszenia. — Przyjęto do wiadomości wystąpienie ze Związku Towarzystwa zaliczkowego w Busku i uchwalono zawiadomić o tém te instytucye, które z Towarzystwem tém pozostają w stosunkach.

[1]) Zasięgnęliśmy już informacyi od filii lwowskiéj i przekonaliśmy się, że firmy z po za rejonu inkasowego, lecz w okręgu bankowym osiadłe, mogą załatwiać swoje interesy z Bankiem przez pełnomocników, a Bank ma nawet osobne druki do takich pełnomocnictw. (Przyp. Red. „Związku").

Bilanse stowarzyszeń zarobkowych za I. p. 1879.

Lwów. Towarzystwo zaliczkowe. I. Rachunek kasy. Przychód: Gotówka z 1. stycznia 1879. roku 1.759·28; udziały członków 9.954·54; wkładki na rachunek bieżący 366.808·47; weksle własne 73.996·77; pożyczki spłacone 446.179·66; odsetki 16 723·63; fundusz rezerw. 457·43; koszta administracyi 1.356·72; koszta proces. 1.136·03; zaliczki dla notaryusza 277·85; rach. nieruchomości 61·49. Razem 918.711·78. Rozchód. Zwrot udziałów 2.430·01; wkładki na rachunek bieżący 320.537·30; weksle własne 87.843 52; pożyczki udzielone 464·507·53; odsetki 7·023·53; koszta założenia, ruchom. i admin. 5.632·18; koszta proc. 1.420·73; zaliczki dla notaryusza 305·95; zysk z r. 1878. 12.819·63; rach. nieruchomości 13.514·20; gotówka z 30. czerwca 1879. 2.677·20. Razem 918.711·78. Obrót ogólny 1,827.423·56. — II. Rachunek bilansu. *a)* Stan czynny: Pożyczki udzielone 401.851·01; saldo kosztów założenia ruchom. i admin. 7.723·60; zaliczki proc. 1.333·10; zaliczki dla notaryusza 7·94; nieruchomości 13.451·71; gotówka z 30. czerwca 1879. 2.677·20. Razem 427.045·56. *b)* Stan bierny. Udziały członków 117.555·79; wkładki na rachuuek bież. 251.535·36; weksle własne 36.354·15; saldo odsetek 9.864·89; fundusz rezerwowy 11.635·37; zysk z r. 1879. 100·00. Razem 427.045·56.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Dr. Alfred Zgórski.

Z I. Związkowéj Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.